

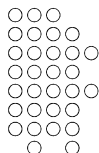
## Závaznosť rozhodnutí Súdneho dvora EÚ podľa O.s.p. a práva EÚ

### Miroslav Slašťan

Ústav medzinárodného a európskeho práva,  
Fakulta práva, Paneurópska vysoká škola, Bratislava

externý člen pedagogického zboru Justičnej  
akadémie SR

miroslav.slastan@uninova.sk



## Prvý blok – judikatúra Súdneho dvora EÚ



- druhy rozhodnutí Súdneho dvora EÚ
- vyhľadávanie rozhodnutí
- účinky a záväznosť rozhodnutí Súdneho dvora EÚ
- tvorba práva Súdny dvorom Európskej únie – metódy výkladu

## Druhy a štruktúra rozhodnutí Súdneho dvora EÚ



- rozsudok (Súdny dvor, Všeobecný súd, Súd pre verejnú službu)
- uznesenie (detto)
- stanovisko (podľa čl. 218 ods. 11 ZFEÚ) (len Súdny dvor)
  - pozor – nie stanovisko ako akt sekundárneho práva podľa čl. 288 ZFEÚ
- štruktúra rozhodnutí – najskôr odôvodnenie, výrok posledný...

## Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí SD EÚ



- rozsudok nadobúda právoplatnosť **dňom vyhlásenia** (čl. 65 RP SD, čl. 83 RD VS)
- rozsudok sa vyhlasuje na verejnom pojednávaní za prítomnosti účastníkov konania (tajomník uvedie na origináli rozsudku dátum jeho vyhlásenia), na pojednávaní sa obyčajne číta len výrok rozsudku

## Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí SD EÚ



- každému účastníkovi konania sa doručí jedna overená kópia rozsudku (čl. 37 ŠSD, čl. 64 RP SD, čl. 82 RP VS)
- nacyklostylované vyhotovenie úplného znenia rozsudku sa pritom čo „*najskôr poskytnú všetkým prítomným osobám*“
- originál rozsudku – uložený v kancelárii súdu
- každému účastníkovi konania sa doručuje overená kópia rozsudku (čl. 37 ŠSD, čl. 64 RP SD, čl. 82 RP VS)

## Dostupnosť vyhláseného rozsudku



- rozsudok (výrok) sa číta v jazyku konania, neskôr je preložený do ostatných úradných jazykov
- celé znenia rozsudkov spolu s návrhmi generálnych advokátov a prípadnými uzneseniami o nariadení predbežných opatrení sú uverejňované v **Zbierke rozhodnutí Súdneho dvora a Všeobecného súdu**, ktorých vydávanie zabezpečujú tajomníci súdov Únie (čl. 68 RP SD, čl. 86 RP VS, čl. 24 PT SD, čl. 17 ods. 3 PT VS)

## Dostupnosť vyhláseného rozsudku (vyhľadávanie)

- Najskôr tlačové komuniké SD EÚ (v zásade len SD, nie VS ani SVS EÚ)
- [http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2\\_16799](http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_16799)
- potom databáza Súdneho dvora
- <http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=sk>
- možno o rok v autentickej Zbierke...

## Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí SD EÚ

- Rozsudok nadobúda právoplatnosť dňom vyhlásenia (čl. 65 RP SD, čl. 83 RD VS). Počnúc týmto dňom má účinky *res iudicata*, ktoré sa vzťahujú nielen na jeho výrokovú časť ale rovnako aj na jeho odôvodnenie.
- rozsudky ukladajúce peňažný záväzok osobe inej ako členskému štátu,
  - v ktorých bola určená lehota na plnenie, sú na území členských štátov **vykonateľné po uplynutí tejto lehoty**,
  - inak sú vykonateľné **dňom vyhlásenia** (čl. 280 a 299 ZFEÚ)

## Výkon rozhodnutia

- výkon rozhodnutia sa riadi **vnútroštátnymi predpismi** štátu, na území ktorého sa uskutočňuje.
- štátom vopred určený orgán na návrh oprávneného opatří rozhodnutie potvrdením o jeho vykonateľnosti, pričom môže skúmať výlučne len jeho pravosť (čl. 280 a 299 ods. 2 ZFEÚ, čl. 164 ods. 2 ZESAE).
- rozhodnutia Súdneho dvora a Všeobecného súdu opatří potvrdením o vykonateľnosti **Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky** (rozhodnutia Rady, Komisie a Európskej centrálnej banky opatří potvrdením o vykonateľnosti Ministerstvo zahraničných vecí SR)
- tieto orgány pri potvrdzovaní vykonateľnosti skúmajú a overujú iba pravosť rozhodnutí (§ 275a OSP).

## Výkon rozhodnutia

- ak oprávnený požiada príslušný vnútroštátny orgán o nariadenie výkonu rozhodnutia, tento môže byť zastavený resp. odložený len na základe rozhodnutia Súdneho dvora
- kontrola zákonnosti opatrení a postupu pri výkone rozhodnutia však spadá do právomoci vnútroštátnych súdov (pozri čl. 280 a 299 podods. 3 a 4 ZFEÚ, čl. 159 a 164 podods. 3 a 4 ZESAE; pozri Merlini, 108/63, 21.1.1965, Zb. s. 1, 13).

## Záväznosť rozhodnutí SD EÚ

- nutné skúmať z pohľadu ich výsledku v konkrétnom konaní pred Súdny dvorom EÚ
  - konanie o nesplnenie povinnosti (260 ZFEÚ)
  - konanie o neplatnosť aktu (263 ZFEÚ)
  - prejudiciálne konanie (267 ZFEÚ)
- právo EÚ *de iure* neustanovuje všeobecnú záväznosť rozhodnutí súdov Únie

## Záväznosť rozhodnutí SD EÚ

- **všeobecná záväznosť rozhodnutí súdov Únie de facto**
- určitú faktickú všeobecnú záväznosť rozhodnutí súdov Únie môžeme vyvodiť zo **zásady zodpovednosti členského štátu** za škodu, ktorú spôsobil porušením práva Únie
- štát totiž môže porušiť právo Únie aj vtedy, ak jeho súd vydá súdne rozhodnutie, ktoré bude v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (Köbler, C-224/01, 30.9. 2003, Zb. s. I-10239, bod 56)

## Závaznosť rozhodnutí SD EÚ

- **individuálna záväznosť rozhodnutí súdov Únie de iure**
- individuálnu záväznosť rozhodnutí súdov Únie potvrdzujú ustanovenia primárneho a sekundárneho práva Únie a judikatúra Súdneho dvora
- rozsudok sa stáva záväzným v konkrétnej veci na základe nadobudnutia jeho právoplatnosti (pozri čl. 65 RP SD, čl. 83 RD VS).
- viazanosť súdu EÚ nižšieho stupňa právnym názorom vysloveným v tej istej veci súdom EÚ vyššieho stupňa (k rozhodnutiam Súdneho dvora v odvolacom konaní proti rozhodnutiam Všeobecného súdu pozri čl. 61 podods. 1 a 2 ŠSD, k rozhodnutiam Všeobecného súdu v odvolacom konaní proti rozhodnutiam Súdu pre verejnú službu pozri čl. 13 prílohy ŠSD).

## Ako ex post „prebit“ právny názor Ústavného súdu?

- Krížan a i/ Slovenská inšpekcia životného prostredia (Vec C-416/10)
- ... ak **ústavný súd rozsudok najvyššieho súdu**, ktorý je založený najmä na aplikácii komunitárneho rámca týkajúceho sa ochrany životného prostredia, **zrušil s uložením povinnosti sa riadiť právnymi názormi ústavného súdu** založenými na porušení procesných a hmotných ústavných práv osoby zúčastnenej na súdnom konaní bez prihliadnutia na komunitárny rozmer prejednávanej veci, tzn. keď ústavný súd v tomto konaní ako súd poslednej inštancie nedospel k záveru o nutnosti predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie predbežnú otázku a predbežne vylúčil aplikáciu práva na primerané životné prostredie a jeho ochranu v prejednávanej veci...

## Konanie o nesplnenie povinnosti členského štátu (čl. 260 ZFEÚ)

- z článku 260 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že právomoci Súdneho dvora sú v tomto konaní iba deklaratórne
- Súdny dvor svojím rozhodnutím len potvrdzuje, že právo EÚ bolo porušené
- rozsudok SD EÚ neobsahuje konštitutívne účinky a právne následky porušovania vznikajú od okamihu, kedy nastalo samotné porušovanie
- rozhodnutie má charakter res iudicata

## Konanie o nesplnenie povinnosti členského štátu (čl. 260 ZFEÚ) - účinky rozsudku

- ak je porušenie únievého práva spôsobené **pozitívnym konaním štátu** (napr. prijatie zákona odporujúceho ZEÚ/ZFEÚ/ZESAE), toto konanie následne **nemôže byť** Súdnym dvorom formálne zrušené či vyhlásené za neplatné, neúčinné a pod.
- podľa všeobecných zásad, ktorými sa riadi vzťah medzi únieovým právom a vnútroštátnym právom, iba vnútroštátne orgány samotné disponujú takýmito právomocami
- ak je porušením zakladajúcich zmlúv **nečinnosť členského štátu**, je takéto opomenutie tiež len deklarované Súdnym dvorom

## Možnosť využitia rozsudku z konania o porušení povinnosti

- **zákonný dôvod pre žalobu na náhradu škody**
- zákon č. 514/2003 Z.z o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci
- § 4 (1) Vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu... ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, ak v dôsledku nesprávneho prebratia smernice Európskej únie alebo ak v dôsledku nedodržania lehoty určenej na jej prebratie vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy,

## Možnosť využitia rozsudku z konania o porušení povinnosti

- **Obnova konania podľa O.s.p. – ak je porušenie práva EÚ spôsobené súdnym rozhodnutím**
- § 228 (1) Právoplatný rozsudok môže účastník napadnúť návrhom na obnovu konania, ak ... e) je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného orgánu Európskych spoločenstiev (bez lehoty § 230 ods. 2 O.s.p)

## Konanie o neplatnosť úniového aktu (čl. 263 ZFEÚ)

### - účinky rozsudku

- v zmysle čl. 264 ods. 1 ZFEÚ má Súdny dvor právomoc vyhlásiť napadnutý akt za neplatný, ak je žaloba dôvodná
- Súdny dvor je výnimočne oprávnený zrušiť len časť napadnutého aktu (C-376/98, SRN v. EP a Rada, 5. 10. 2000, Zb. s. I-8419 – radšej celý akt)
- Inštitúcia alebo inštitúcie EÚ, ktorých akt bol vyhlásený za neplatný, sú povinné prijať nevyhnutné opatrenia v súlade s rozsudkom Súdneho dvora (čl. 266 ods. 1 a 3) ZFEÚ.
- tiež podľa čl. 340 druhého pododseku ZFEÚ - mimozmluvná zodpovednosť za škodu spôsobenú inštitúciami EÚ, resp. jej zamestnancami
- a čo s následkami neplatných smerníc transponovaných do vnútroštátneho práva??? (Např. v prípade neplatnosti spornej smernice č. 98/43/ES zakazujúcej reklamu a sponzorstvo tabakových výrobkov – ušlý zisk?)

## Konanie o neplatnosť úniového aktu (čl. 263 ZFEÚ)

### - obmedzenie účinkov rozsudku

- čl. 264 ZFEÚ : Súdny dvor Európskej únie však uvedie, ak to považuje za potrebné, ktoré z účinkov aktu, ktorý vyhlásil za neplatný, sa považujú za konečné
- ...v osobitných prípadoch, v ktorých by inak mohlo dôjsť k porušeniu zásady právnej istoty, chcel obmedziť retroaktívnu aplikovateľnosť výkladu práva Únie, môže tak urobiť...

## Závaznosť prejudiciálnych rozhodnutí SD EÚ

- pôsobenie voči stranám sporu (inter partes)
- všeobecná (normatívna) pôsobnosť (erga omnes)
- prejudiciálne konanie podľa čl. 267 ZFEÚ
  - 1) o výklade práva EÚ
  - 2) o platnosti aktu sekundárneho práva EÚ (prehlásenie platnosti vs zamietnutie návrhu)
- ....prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie .... **záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku** (Benedetti, 52/76, 3.2.1977, Zb. s. 163, bod 26), ako **aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch** (Milch, Fett a Eierkontor, 29/68, 24.6.1969, Zb. s. 165, bod 2).

## Prejudiciálny rozsudok o výklade práva EÚ

- úlohou nie je rozhodnúť spor, ale iba poskytnúť vnútroštátnemu súdu taký výklad práva Únie, ktorý mu pomôže pri jeho aplikácii.
- záväznosť prejudiciálneho rozsudku nebráni vnútroštátnemu súdu, aby pred rozhodnutím veci samej podal novú prejudiciálnu otázku
  - ak mu napríklad nie je jasné znenie rozsudku alebo jeho aplikácia,
  - dospeje k novým skutkovým alebo právnym zisteniam, ktoré by mohli viesť Súdny dvor k odlišnej odpovedi na predtým položenú podobnú otázku (pozri např. Pretore di Salò, 14/86, 11.6.1987, Zb. s. 2545, bod 12; Wünsche, 69/85, Uz. 5.3.1986, Zb. s. 947, bod 15)

## Závaznosť prejudiciálnych rozhodnutí SD EÚ

- viazanosť inter partes – predkladajúci súd a súdy rozhodujúce o opravných prostriedkoch

„[...] je zřejmé, že účelom konania o prejudiciálnej otázke je rozhodovať právne otázky a že tieto rozhodnutia sú záväzné pre daný súd členského štátu, ak sa týkajú výkladu daného komunitárneho aktu“

(52/76 Benedetti [1977] ECR 163)

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o výklade práva EÚ

- problémy časových účinkov právoplatnej interpretácie
  - 1) interpretácia vykladaného ustanovenia sa stáva jeho súčasťou až okamihom jej záväznosti (pro futuro)
  - 2) vykladané ustanovenie malo vždy význam a pôsobnosť, ktoré vyplývajú z jeho interpretácie (retroaktívne vzhľadom k dátumu podaného výkladu)

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o výklade práva EÚ



- aby aplikácia práva Únie nebola odlišná rôznom čase...
- výklad únievého ustanovenia podaný Súdny dvorom objasňuje zmysel a pôsobnosť tohto ustanovenia **od okamihu, kedy dané ustanovenie nadobudlo účinnosť**.
- takto interpretované ustanovenie musia vnútroštátne sudy aplikovať aj na právne vzťahy, ktoré vznikli alebo boli založené pred vynesением prejudiciálneho rozsudku, ak sú samozrejme splnené všetky ostatné podmienky na podanie návrhu na začatie konania podľa vnútroštátneho práva (61/79, Denkavit, 27.3.1980, Zb. s. 1205, bod 16; 24/86, Blaizot, 2.2.1988, Zb. s. 379, bod 27).
- prejudiciálny rozsudok o výklade práva EÚ teda nemá konštitutívny, ale len **deklaratórny charakter** (Kempter, C-2/06, 12.2.2008, Zb. s. I-411, bod 35; Kühne a Heitz, C-453/00, 13.1.2004, Zb. s. I-837, bod 21)

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o výklade práva EÚ – obmedzenie



- **rozsudok Súdneho dvora z 8. apríla 1976, Gabrielle Defrenne proti Sociétés Anonyme Belge de Navigation Aérienne Sabena, 43/75, ECR s. 455 (tzv. Defrenne II, 43/75)**
- ...vzhľadom na vysoký počet dotknutých osôb by tieto požiadavky - pre podniky nepredvídateľné - mohli mať závažné dôsledky na ich finančnú situáciu a dokonca by mohli príviesť niektoré z nich do úpadku.. (bod 70)
- ...aj keď treba starostlivo brať do úvahy praktické dôsledky každého súdneho rozhodnutia, nesmie to ísť tak ďaleko, aby došlo k obmedzeniu objektivitu práva a znemožneniu jeho budúceho uplatnenia kvôli dosahu, ktorý môže mať súdne rozhodnutie na minulosť...(bod 71)

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o výklade práva EÚ – obmedzenie



- ...za týchto okolností je vhodné konštatovať, že keďže nie je známa celková úroveň, na akej by boli stanovené odmeny, naliehavé zohľadnenia právnej istoty týkajúcej sa všetkých záujmov, o ktoré ide, verejných aj súkromných, v zásade znemožňujú spochybniť odmeny za uplynulú obdobia... (bod 74)
- ...priameho účinku článku 119 ZEHS sa preto **nemožno dovolávať** na podporu požiadaviek **týkajúcich sa období odmiernenia predchádzajúcich dátumu tohto rozsudku** s výnimkou pracovníkov, ktorí sa už predtým obrátili na súd alebo podali zodpovedajúci návrh (výrok)

- **C-161/06, Skoma Lux**, rozsudok Súdneho dvora z 11. 12. 2007, Zb. s. I-10841
- ...v rámci prejudiciálneho konania týkajúceho sa výkladu práva ES môže Súdny dvor uplatnením všeobecnej zásady právnej istoty, výnimočne dospieť k tomu, že **obmedzí možnosť všetkých dotknutých osôb dovolávať sa ustanovenia, ktoré vyložil**, so zreteľom na spochybnenie právnych vzťahov vzniknutých v dobrej viere (rozsudky z 8. apríla 1976, „Defrenne II“, C-43/75, Zb. s. 455, body 72 až 75).
- 71) Rovnaké požiadavky právnej istoty vyžadujú, aby **to isté platilo aj pre vnútroštátne rozhodnutia vydané podľa ustanovení práva Spoločenstva**, ktoré sa nestali použiteľné na území niektorých členských štátov, lebo **neboli riadne uverejnené v Úradnom vestníku EÚ** v úradnom jazyku predmetných štátov, s výnimkou tých rozhodnutí, voči ktorým **bol ku dňu vyhlásenia** tohto rozsudku **podaný opravný prostriedok** v správnom alebo súdnom konaní.
- 72) Dotknuté členské štáty tak **nemajú** podľa práva Spoločenstva **povinnosť spochybniť** správne alebo súdne rozhodnutia vydané na základe takých pravidiel, pokiaľ **sú už konečné** podľa uplatniteľných vnútroštátnych predpisov.

## Prejudiciálny rozsudok o platnosti práva EÚ



- 73) To by podľa práva Spoločenstva neplatilo iba vo **výnimočných prípadoch**, keď boli na základe pravidiel uvedených v bode 71 tohto rozsudku prijaté správne opatrenia alebo súdne rozhodnutia, najmä **donucovacieho charakteru**, ktoré by spôsobovali **ujmu na základných právach**, čo v týchto medziach prináleží zistiť príslušným vnútroštátnym orgánom.
- obmedzenie retroaktívnej aplikovateľnosti výkladu únievého práva môže povoliť iba Súdny dvor, a to iba priamo v tom prejudiciálnom rozsudku, v ktorom podáva predmetný výklad únievého ustanovenia (61/79, Denkavit, 27.3.1980, Zb. s. 1205, bod 18)

- **viazanosť erga omnes – prehlásenie neplatnosti - predkladajúci súd a všetky ostatné sudy členských štátov**
- ....i keď je prejudiciálny rozsudok Súdneho dvora o neplatnosti aktu **záväzný priamo pre vnútroštátny súd**, ktorý položil prejudiciálnu otázku platnosti, je tiež dostatočným dôvodom na to, aby **ktorýkoľvek iný súd členského štátu** považoval pri svojom rozhodovaní takýto akt za neplatný (66/80, International Chemical Corporation, 13.5.1981, Zb. s. 1191, bod 13)

## Prejudiciálny rozsudok o platnosti práva EÚ



- viazanosť erga omnes – zamietnutie návrhu - možno podať znova
- ...ktorýkoľvek vnútroštátny súd môže znovu položiť prejudiciálnu otázku týkajúcu sa platnosti toho istého aktu, najmä ak sa v jeho konaní vyskytnú nové otázky ohľadom dôvodov, rozsahu alebo účinkov neplatnosti už zrušeného alebo potvrdeného aktu Unie (66/80, International Chemical Corporation, 13.5.1981, Zb. s. 1191, body 14 a 18).
- ... iný vnútroštátny súd môže teda v novej prejudiciálnej otázke uviesť dôvody neplatnosti aktu, ktoré napríklad prechádzajúci súd nespomenul a ktoré následne Súdny dvor neskúmal, alebo môže spochybniť platnosť tých ustanovení aktu, ktoré Súdny dvor ponechal predtým v platnosti (napr. 33/84, Fraggd, 22.5.1985, Zb. s. 1605; 32/77, Giuliani, 20.10.1977, Zb. s. 1857) a môže tiež požiadať o individuálny výklad účinkov zrušeného aktu na prebiehajúci spor

## Prejudiciálny rozsudok o platnosti práva EÚ - doplnok



- ak vnútroštátny súd nemôže aplikovať únieové ustanovenie vyhlásené za neplatné, nerieši to jeho ďalšiu potenciálnu otázku - ktoré ustanovenia únieového práva by mal použiť na prebiehajúci spor
- najskôr.....Súdny dvor môže uložiť „len“ povinnosť inštitúcii, aby napravila protiprávny stav (117/76, Ruckdeschel, 19.10.1977, Zb. s. 1753, bod 13)

## Prejudiciálny rozsudok o platnosti práva EÚ - doplnok



- neskôr.... Súdny dvor môže určovať dočasný právny režim, ktorým sa majú dané právne vzťahy spravovať (300/86, Landschoot, 29.6.1988, Zb. s. 3443, bod 23 a nastl.),  
- čo je snád' v rozpore s ustanovením čl. 266 ZFEÚ („Inštitúcia, orgán alebo úrad alebo agentúra, ktorej akt bol vyhlásený za neplatný alebo ktorej nečinnosť bola vyhlásená za odporujúcu zmluvám, je povinná urobiť nevyhnutné opatrenia, aby vyhovela rozsudku Súdneho dvora Európskej únie“)
- Teraz ...v prípade neplatnosti špeciálneho únieového ustanovenia je potrebné aplikovať všeobecný právny režim neprihliadajúc na žiadne odkazy na neplatné špeciálne ustanovenie (359/87, Pinna, 2.3.1989, Zb. s. 585).

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o platnosti aktu EÚ



- ...konanie o platnosti únieového aktu je spôsobom kontroly zákonnosti a objektívnych náležitostí prijatého aktu, rozhodnutie o neplatnosti aktu by malo byť retroaktívne k dátumu, keď sa zrušený akt stal súčasťou únieového právneho poriadku, to znamená **ex tunc**

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o platnosti aktu EÚ - obmedzenie



- analógia a používanie čl. 264 ZFEÚ (... „Súdny dvor Európskej únie však uvedie, ak to považuje za potrebné, ktoré z účinkov aktu, ktorý vyhlásil za neplatný, sa považujú za konečné...“)
- Súdny dvor v niektorých prípadoch **obmedzil časové účinky prejudiciálneho rozsudku** o platnosti únieového aktu, keď  
- rešpektovanie zásady právnej istoty týkajúcej sa všetkých dotknutých záujmov bránilo spochybneniu plnení prijatých pred vynesením predmetného prejudiciálneho rozsudku (napr. 4/79, Providence agricole de la Champagne, 15.10.1980, Zb. s. 2823, bod 46)

## Časové účinky prejudiciálneho rozsudku o platnosti aktu EÚ - obmedzenie



- pri obmedzení musí SD EÚ prihliadať na to, či zachovanie niektorých účinkov zrušeného nariadenia bude  
- na prospech navrhovateľa vo vnútroštátnom konaní alebo akejkoľvek inej osoby, ktorá by pred rozhodnutím o zrušení nariadenia konala podobným spôsobom;  
- alebo naopak, či v prípade fyzických alebo právnických osôb, ktoré na základe predmetného nariadenia urobili pred jeho zrušením úkony za účelom zachovania svojich práv, bude pre nich zrušenie aktu *ex nunc* dostatočným zadosťučinením

- fyzická alebo právnická osoba má právo na vrátenie peňažného plnenia, ktoré **zaplatila členskému štátu** na základe zrušeného nariadenia, pokiaľ
  - vo vnútroštátnom súdnom alebo správnom konaní požiada o vydanie bezdôvodného obohatenia nadobudnutého štátom na základe zrušeného nariadenia a
  - učiní tak pred vynesením rozsudku o jeho zrušení (C-228/92, *Roquette*, 26.4.1994, Zb. s. I-1445, bod 30)

## Možnosti využitia prejudiciálneho rozsudku SD EÚ v SR

- **Obnova konania podľa O.s.p. – ak je porušenie práva EÚ spôsobené/potvrdené súdnym rozhodnutím**
- § 228 (1) Právoplatný rozsudok môže účastník napadnúť návrhom na obnovu konania, ak ... e) je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného orgánu Európskych spoločenstiev (bez lehoty § 230 ods. 2 O.s.p)

## Záväznosť prejudiciálnych rozsudkov v rámci vnútroštátneho konania – odvolanie, ústavná sťažnosť

- Zákon č. 385/2000 Z.z. § 2 ods. (3) Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri rozhodovaní viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a zákonom. **Právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky** obsiahnutý v jeho rozhodnutí vydanom v **konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky** na základe návrhu súdu je pre súd **záväzný**.  
ods. (4) Za podmienok ustanovených osobitnými predpismi je sudca viazaný aj **právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa**.
- - napr. **§ 226 O.s.p.** Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa **viazaný právnym názorom odvolacieho súdu**.

## Dodatok

- § 135 O.s.p.  
(1) ... Súd je tiež **viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd**.

## Elchinov, C-173/09

- § 224 bulharského správneho poriadku upravuje účinky rozsudkov vydaných Najvyšším súdom Bulharska, pokiaľ ide o procesné pravidlá, takto:  
„Pokyny Najvyššieho správneho súdu týkajúce sa výkladu a uplatnenia zákona sú [pre sudcu] v rámci vrátenia veci na ďalšie konanie **záväzná**.“
- Stanovisko generálneho advokáta Villalóna  
...stále rastúci význam práva Únie spolu s **priznaním zodpovednosti za výklad a uplatňovanie tohto práva vnútroštátnym súdom** transformovali **naivšie súdy** členských štátov na kľúčových aktérov súdnej spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi

- rozsudok **Köbler**, zavádza zodpovednosť členských štátov za súdne rozhodnutia..
- na základe žaloby Komisie Súdny dvor vo veci **Komisija/Taliansko** ukončil pretrvávajúcu zdržanlivosť týchto dvoch inštitúcií **podat' a prijať žaloby o nesplnenie povinností proti členským štátom na základe rozsudkov vyhlásených ich vnútroštátnymi súdmi**  
- na uplatnenie týchto žalôb je tiež osobitne významná skutočnosť, či súdy **predložili alebo nepredložili Súdny dvor prejudiciálnu otázku**, ako aj spôsob, akým sa prípadne uplatnila judikatúra **CILFIT**

- ...členské štáty rozvinuli záruky, ktoré prispievajú k tomu, aby boli sudy posledného stupňa sankcionované, ak prijímú rozhodnutia nezohľadňujúce rolu a judikatúru Súdneho dvora, **Ústavné sudy** viacerých členských štátov zmenili v tomto zmysle, priame žaloby na ochranu základných práv (rozhodnutia ÚS SR z 29. mája 2007, III. ÚS 151/07, a z 3. júla 2008, IV ÚS 206/08)
- ALE ...môže zabrániť poskytnúť okamžité riešenie sporu a osoba podliehajúca súdnej právomoci tak bude musieť podať žalobu na náhradu škody

## Viazanosť „právnym názorom“ súdu vyššieho stupňa po prejudiciálnom rozsudku

- SD EÚ: **Elchinov, C-173/09 z 5. októbra 2010**
- OTÁZKA: Má vnútroštátny súd, pri rešpektovaní zásady procesnej autonómie, povinnosť podriať sa záväzným pokynom, ktoré mu dal súd vyššieho stupňa v rámci zrušenia jeho rozhodnutia a vrátenia veci na nové rozhodnutie, keď je tu dôvod domnievať sa, že tieto pokyny sú v rozpore s právom Spoločenstva?
- ODPOVEĎ: 1. Právo Únie **bráni** tomu, aby právne posúdenie súdu vyššieho stupňa bolo pre vnútroštátny súd, ktorý má rozhodnúť vo veci po tom, čo mu súd vyššieho stupňa, na ktorý bol podaný opravný prostriedok, vrátil vec na ďalšie konanie, v súlade s vnútroštátnym procesným právom záväzná, **ak sa tento vnútroštátny súd v súvislosti s výkladom, o ktorý požiadal Súdny dvor domnieva, že uvedené posúdenie nie je v súlade s právom Únie.**

## Viazanosť rozhodnutím ústavných súdov a ústavou stanovenými následkami

- **C-314/08, Krzysztof Filipiak**
- Rozhodnutie, ktoré vyhlásil Trybunał Konstytucyjny, ktoré odkladá stratu záväznosti ustanovení kvalifikovaných ako protiústavné, **nebráni súdnemu preskúmaniu týchto ustanovení z hľadiska ich súladu s právom Spoločenstva** a v prípade **konfliktu noriem neoslobodzuje vnútroštátny súd od povinnosti neuplatňovať tieto ustanovenia**, ak sa zistí, že nie sú v súlade s právom Spoločenstva. *Z článku 91 poľskej ústavy totiž pre vnútroštátny súd vyplýva povinnosť neuplatňovať vnútroštátnu normu, ktorá je v rozpore s právom Spoločenstva.*
- [obdoba čl. 7/2 ÚSR]

- ...vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatniť právne predpisy Spoločenstva, je povinný zabezpečiť plný účinok týchto predpisov, pričom v prípade potreby **z vlastnej iniciatívy neuplatní akékoľvek odporujúce ustanovenie** vnútroštátneho práva, aj keby bolo prijaté neskôr, **bez toho, aby musel požadovať alebo čakať** na ich predchádzajúce zrušenie zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek **iným ústavným postupom** (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629, bod 24; Lucchini, C-119/05, Zb. s. I-6199, bod 61, ako aj z 27. októbra 2009, ČEZ, C-115/08, zatiaľ neuvverejnený v Zbierke, bod 138).